

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

надходження від скидів дренажних вод у р. Тиса, що здійснює ДП „Солотвинський солерудник“, свідчать про зростаюче збільшення концентрації хлоридів, яке досягло рівня у 2008 р. 152,6 мг/дм³, що приводить до забруднення транскордонних вод.

Збільшення притоку води до шахти № 9 зросло у 2007 р. З метою стабілізації роботи Солотвинського солерудника розроблено „План проведення першочергових заходів щодо стабілізації роботи ДП „Солотвинський солерудник“ на 2007-2009 роки“ із загальним обсягом фінансування 85,5 млн. грн, з яких солерудником у 2007 р. освоєно 13,4 млн. грн. На 2008 р. солерудником було заплановано освоїти 14,0 млн. грн. Однак, ситуація на шахтах ДП „Солотвинський солерудник“ продовжує погіршуватись. Не зважаючи на відкачку води, до виробок шахти № 9 надходить вода в об'ємах до 500 м. куб/добу.

Враховуючи те, що зупинити процеси надходження підземних вод до гірничих виробок і процеси, що їх супроводжують не вдається, а також те, що на території смт. Солотвино спостерігається інтенсивний розвиток поверхневого карсту, на міжвідомчій нараді Мінагрополітики в грудні 2008 р. з метою припинення прогресуючих процесів розвитку карсту прийнято рішення щодо необхідності консервації шахт та розробки комплексної державної програми „Солотвино“.

Упродовж 2011 року, на території регіону виникло 5 надзвичайних ситуацій. Це на 4 випадки менше, ніж за 2010 рік. Ліквідовано 1118 пожеж, в результаті яких загинуло 47 людей та ще травмувалося 19 осіб. Сума матеріальних збитків від пожеж склала 9051310 гривень [2].

Враховуючи наявний в регіоні природний, економічний, науковий і технічний потенціал, його історичні та географічні особливості, стратегічна мета перспективного розвитку території полягає в тому, щоб на основі оптимального використання природних, матеріально-технічних, трудових, інтелектуальних ресурсів створити ефективну економічну систему ринкового типу, яка забезпечить матеріальний добробут населення та економічну безпеку краю.

Пріоритетними завданнями в Закарпатській області повинно стати подальше підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру а також ефективно запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пітюлич М.М. *Гірські території: проблеми інвестиційної політики* / М.М. Пітюлич // - *Регіональна економіка*. – 2011. - № 1. – С. 32-37.
2. *Рятувальники Закарпаття підсумували роботу за рік* [Електронний ресурс]: Управління МНС України в Закарпатській області. – Режим доступу: <http://www.zk.mns.gov.ua/news/235.html>

Гуляєва Н.С.

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО УРОКУ

*Те, що я чую, я забуваю.
Те, що я бачу, я пам'ятаю.
Те, що я роблю, я розумію.
Конфуцій*

Підвищення якості вищої освіти визначається використанням нових методів і засобів навчання. Активне навчання потребує залучення студентів у навчальний процес. Широке застосування мультимедійних технологій здатне різко підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу: на етапі самостійної підготовки студентів, на лекціях, на семінарських, практичних та лабораторних заняттях.

В широкому сенсі "мультимедіа" означає спектр інформаційних технологій, що використовують різноманітні програмні та технічні засоби з метою найбільш ефективного впливу на користувача (що став одночасно і читачем, і слухачем, і глядачем). Завдяки застосуванню в мультимедійних продуктах і послугах одночасної дії графічної, аудіо (звукової) і візуальної інформації ці засоби володіють великим емоційним зарядом і активно включають увагу користувача (слухача).

Експериментально встановлено, що при усному викладі матеріалу за хвилину слухач сприймає і здатний обробити до однієї тисячі умовних одиниць інформації, а при "підключенні" органів зору до 100 тисяч таких одиниць [1]. Тому абсолютно очевидна висока ефективність використання в навчанні мультимедійних засобів, основа яких – зорове та слухове сприйняття матеріалу.

Нижче приводимо результат досліджень американських вчених, який отримав назву „Піраміда навчання“:

Лекція – 5% засвоєння
Читання – 10% засвоєння
Відео/аудіо матеріали – 20 % засвоєння
Демонстрація – 30 % засвоєння
Дискусійні групи – 50% засвоєння
Практика через дію – 75% засвоєння

Навчання інших / застосування отримання знань відразу ж – 90% засвоєння

З піраміди видно, що найменших результатів можна досягти за умов пасивного навчання (лекція – 5%, читання – 10%), а найбільших – інтерактивного (дискусійні групи – 50%, практика через дію – 75%, навчання інших чи негайне застосування – 90%)[9,2]. Це, звичайно, середньостатистичні дані, і в конкретних випадках результати можуть бути дещо іншими, але в середньому таку закономірність може простежити кожен педагог.

Ці дані цілком підтверджуються дослідженнями сучасних російських педагогів. За їхніми оцінками, старший школяр може, читаючи очима, запам'ятати 10% інформації, слухаючи – 26%, розглядаючи – 30%, слухаючи і розглядаючи – 50%, обговорюючи – 70%, особистий досвід – 80%, спільна діяльність з обговоренням – 90%, навчання інших – 95% [6,78].

Цікавий приклад наводять українські дослідники інтерактивного навчання О.Пометун та Л.Пироженко, які пояснюють методу інтерактивних технологій, звертають увагу на те, що наш мозок схожий на комп'ютер, а ми – його користувачі. Щоб комп'ютер працював, його потрібно ввімкнути. Так само потрібно «ввімкнути» і мозок студента. Коли навчання пасивне, мозок не вмикається. Комп'ютер потребує правильного програмного забезпечення, щоб інтерпретувати дані, введені в його пам'ять. Наш мозок повинен пов'язати те, що нам викладають, з тим, що ми вже знаємо і як ми думаємо. Коли навчання пасивне, він не простежує ці зв'язки і не забезпечує повноцінне засвоєння.

Нарешті, комп'ютер не може зберегти інформацію, якщо вона не оброблена і не «закріплена» за допомогою спеціальної команди. Так само наш мозок повинен перевірити інформацію, узагальнити її пояснити її комусь її комусь для того, щоб зберегти її в банку пам'яті. Коли навчання пасивне, мозок не зберігає те, що було представлено [7,11].

Ще однією з причин незадовільного засвоєння учнями почутого на уроці є темп, із яким учитель говорить, і ступінь сприйняття дітьми його мовлення. Більшість викладачів промовляє приблизно від 100 до 200 слів за хвилину. Але чи здатні діти сприйняти такий потік інформації? За високої концентрації уваги людина може сприйняти від 50 до 100 слів за хвилину, тобто половину.

Проте здебільшого, навіть тоді, коли навчальний матеріал цікавий, студентам важко зосереджувати увагу протягом тривалого часу. Вони відволікаються, починають обдумувати деталі почутого, чи навіть проблему або ситуацію, що не стосується уроку.

Наукові дослідження твердять, що для того, щоб студенти слухали і не думали над сторонніми речами, викладачі повинні промовляти від 400 до 500 слів за хвилину. Адже це неможливо, людина говорить у чотири рази повільніше, а тому студенти відволікаються, і часом їм стає нецікаво [4,9].

Мультимедійні продукти представляють широкі можливості для різних аспектів навчання [2]. Одними із основних можливостей і переваг засобів мультимедіа у разі їх застосування у навчальному процесі являються:

- одночасне використання декількох каналів сприйняття студента в процесі навчання, за рахунок чого досягається інтеграція інформації, що доставляється різними органами чуттів;
- можливість симулювати складні реальні експерименти;
- візуалізація абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення процесів;
- можливість розвинути когнітивні структури і інтерпретації студентів.

Мультимедійні засоби навчання, що використовуються в навчальному процесі, повинні відповідати системі психологічних, дидактичних та методичних вимог. До специфічних дидактичних умов відносять:

- адаптивність до індивідуальних можливостей студента;
- інтерактивність навчання;
- реалізація можливостей комп'ютерної візуалізації учбової інформації;
- розвиток інтелектуального потенціалу студента;
- системність і структурно-функціональна зв'язаність представлення навчального матеріалу;
- забезпечення повноти (цілісності) і неперервності дидактичного циклу навчання.

З дидактичними вимогами тісно пов'язані методичні вимоги. Методичні вимоги до мультимедійних засобів навчання враховують облік своєрідності і особливості конкретного учбового предмету, специфіку відповідної науки, її понятійного апарату, особливості методів дослідження її закономірностей, можливостей реалізації сучасних методів обробки інформації.

Мультимедійні засоби навчання повинні задовольняти наступним методичним вимогам:

- представлення навчального матеріалу з опорою на взаємозв'язок і взаємодію понятійних, образних і дієвих компонентів мислення;
- відображення системи термінів навчальної дисципліни у вигляді ієрархічної структури високого порядку;
- надання студенту можливості виконання різноманітних контролюючих тренувальних дій.

В процесі читання лекції лектор, маючи у своєму розпорядженні обмежений об'єм часу, викладає основні поняття курсу і дає направляючі вказівки і пояснення студентам по змісту самостійно вивченого матеріалу. В цих умовах для підвищення якості і ефективності навчання збільшується значення візуалізації учбової інформації.

Викладач в мультимедіа лекційній аудиторії отримує замість дошки та крейди потужний інструмент для представлення інформації в різноманітній формі (текст, графіка, анімація, звук, цифрове відео та ін.). В якості джерела ілюстративного матеріалу в цьому випадку найбільш зручно використовувати CD ROM чи HTML документи. Істотним являється те, що відсутня необхідність ведення студентами конспектів, так як вся учбова інформація представляється їм у електронному вигляді.

На сьогоднішній день існує безліч програм та сайтів, які допоможуть викладачеві у підготовці подібного заняття. Наприклад, відома і легка у використанні програма Youtube Downloader, яка дає змогу завантажувати відеоролики з найбільш відомого відеопорталу у світі – YouTube. Викладачеві лише потрібно обрати ролик, що ілюструватиме тему заняття та завантажити його. Вказівки до використання Youtube Downloader та версія для установки на персональному комп'ютері знаходяться у відкритому доступі на будь-якому технічному сайті. Якщо ж необхідно якимось чином обробити відео: скоротити, обрати лише фрагмент, уповільнити, змінити формат тощо, існують такі програми для обробки відео як MpegVideoWizzard, Real Player, Any Video Converter та інші. Далі приводимо декілька корисних сайтів для викладачів французької мови:

www.leplaisirdapprendre.com, www.canalacademie.com, www.tv5.org.

Мультимедійні лекції можна використовувати для викладання практично всіх курсів. Якість і ступінь засвоєння навчального матеріалу, а також вплив на активізацію пізнавальної діяльності, як показує практика і проведене дослідження, істотно зростає.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гамаюнов В. Менеджер навчально-виховного процесу // Освіта і управління. – 2000. - №1-2. – С.89-94.

2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // *Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003.*
3. Корнеева Л.И. Современные интерактивные методы обучения в системе повышения квалификации руководящих кадров в Германии: зарубежный опыт // *Университетское управление: практика и анализ. - 2004. - № 4(32). - С. 78-83.*
4. Остапчук О. Шляхи підвищення інноваційного потенціалу методичної роботи // *Шлях освіти. – 2002. - №2. – С. 9-15.*
5. Пометун О., Пирожниченко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання.-К.: Видавництво А.С.К., - 2004.- С. 7, 11, 19.
6. Сучасні освітні технології у вищій школі: Матеріали міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 1-2 листопада 2007 року): Тези доповідей: У 2 ч. - Ч. 2 / Відп ред. А.А. Мазаракі. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. - 259
7. Silberman M. *Active Strategies. 101 Strategies to Teach Active Learning.* – Boston, London etc., 1996. – P.2 – 3.

Анотація

В статтю раскриваються вопросы целесообразности использования мультимедийных способов обучения на занятиях разного типа (лекционные, семинарские, практические и лабораторные). Проводится анализ усвоения студентами материала. Даются практические рекомендации касательно подготовки (в особенности работы с программами) и проведения лекционных и практических занятий с использованием мультимедиа (видео, электронных учебников).

УДК 373.5.016:78

Горбенко С.С.

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНА І ТРАДИЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ: ПОРІВНЯННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ

В статтє освещаются требования к личностно ориентированным технологиям музыкального обучения учащихся, раскрываются их принципы, предлагается сравнительная характеристика личностно ориентированной и традиционной технологий музыкального обучения.

В умовах безперервно змінюваного суспільства актуальними є питання: для чого, чому і як учити сучасну дитину. В даному сенсі початок ХХІ століття є, певною мірою, переломним етапом у розвитку освіти. Це стосується, перш за все, технологій навчання, які стають все більш наукоємкими і базуються на значних фундаментальних закономірностях формування особистості, тому для практичної реалізації цих технологій необхідно володіти сучасними теоретичними знаннями і вміти примінити їх для вирішення прикладних завдань.

Сучасна педагогічна наука багато уваги приділяє особистісній орієнтації освіти яка є визнаною, як на державному, так і загальносвітовому рівнях та стосується всіх її структурних компонентів. Спрямованість школи на засвоєння готових знань під диктовку вчителя та їх репродукування в процесі навчання не відповідає сучасним завданням розвитку особистості. Все це стосується і музичної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Для проектування та реалізації в практичній діяльності особистісно орієнтованих технологій музичного навчання і виховання (ці поняття є нероздільні) надзвичайно важливим є виконання низки вимог:

- особистісно орієнтоване музичне навчання і виховання має забезпечити музичний розвиток та саморозвиток особистості учня виходячи з його індивідуальних особливостей як суб'єкта пізнання;
- процес особистісно орієнтованого навчання і виховання повинен надавати кожному учневі, спираючись на його музичні здібності, нахили, інтереси, ціннісні орієнтації і суб'єктивний досвід, можливість реалізувати себе в музично-пізнавальній діяльності;
- зміст музичної освіти, засоби і методи його реалізації добирають і організують так, щоб учень міг виявити вибірковість до того чи іншого виду музичної діяльності чи форми навчання;
- музичний навчально-виховний матеріал повинен бути різноманітним за характером і стилем, та виявляти зміст об'єктивного досвіду учня як знанневого, так і емоційно-чуттєвого;
- активне стимулювання самоцінної музичної діяльності має забезпечувати учневі можливість самоосвіти, саморозвитку, самовиявлення;
- створення можливості самостійного вибору й використання найзначущіших для учнів музичних творів та способів організації їх музичної діяльності;
- надання учневі свободи вибору засобів реалізації своїх музичних умінь, навичок і бажань;
- використання нетрадиційних методів музичного навчання і виховання;
- створення умов для творчості як у індивідуальній, так і в колективній формах музичної діяльності;
- організація музичних занять на основі діалогу, імітаційно-рольових ігор, інсценізації музичного матеріалу, дискусій, творчих завдань.

На наш погляд, особистісно орієнтована музично-освітня технологія функціонує на основі ряду принципів:

1. визнання та усвідомлення індивідуальності учня, його самоцінності та неповторності, сукупності психічних, культурологічних і суто музичних рис; забезпечення його музичного розвитку та саморозвитку;
2. диференціації учнів на основі природовідповідності та особистісних відмінностей, пов'язаних із музичним досвідом, інтересами і здібностями кожної дитини, а також диференціації навчання (обсяг і складність навчального матеріалу на уроках, методи і прийоми, що їх застосовує вчитель, особливості спілкування й педагогічна оцінка);
3. реалізації себе у всіх видах музичної діяльності в залежності від музично-ціннісних орієнтацій, творчих здібностей та музичних уподобань учня;